

XXI. YÜZYILDA BİR TÜRK DESTAN ŞAİRİ KENAN ÇARBOĞA VE OĞUZ KAĞAN DESTANI*

Dr. Doğan KAYA

25 Eylül 1983 günü Sivas ili Gemerek ilçesi Seydinali Köyü'nde doğmuştur. Kırka yakın il ve üniversitelerde Türkçe, Türk Birliği, Dede Korkut, edebiyat ve şiir konularında konferanslar vermiş, pekçok televizyon ve radyo programına katılmıştır. Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY)'nın çalışmaları çerçevesinde Kırgızların millî şairi Alikul Osmanov, Kojogeldi Kuluev ve Kerimbek Kadirekunov'un şiirlerini başarıyla Türkiye Türkçesine aktarmıştır. Şiirlerinin çoğunda "Havuroğlu" mahlasını kullanan Kenan Çarboğa, Kültür Bakanlığında tescilli halk şairidir. Türk Dünyası ülkelerinde düzenlenen pek çok faaliyete katılmış; Geleneksel Türk Zekâ oyunlarını kitaplaştırmıştır.

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yüksek Lisansını tamamlayan Kenan Çarboğa, sırasıyla şu okullarda tahsil yapmıştır. Gemerek Seydinali ilkokulu, Yurter Özcan Ortaokulu, Kayseri'de Aydınlikevler Lisesi ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 2005 yılında Ardahan Oğuzolu ilkokulu öğretmenliğe başlayan Çarboğa daha sonra ilkokulu okuduğu Gemerek'teki Seydinali ilkokulunda, Yeniçubuk Atatürk ilkokulunda öğretmenlik yapmış; 2018'de Gemerek İlçe Millî Eğitim Şube Müdürlüğünde idari vazifeye başlamıştır. Bu arada; Okullarda Toplu Beslenme Eğitimi, İlköğretim Kurumları Standartları Semineri, Mesleki Gelişim Eğitimi ve Çalışmaları Semineri, Etkili ve Güzel Konuşma (Diksiyon), Girişimcilik ve İletişim, Halkla İlişkiler, İş Sağlığı ve Güvenliği gibi programlara katılmış, meslekî bilgi ve tecrübesini artırmıştır. Faaliyetlerinden dolayı, başarı teşekkür belgeleri ve üstün başarı belgeleri almıştır.

Yurtiçinde ve yurtdışında yayımlanan süreli yayınlarda yazıları ve şiirleri yayımlanmıştır. Bunların başlıcası; *Töre, Türk Edebiyatı, Kümbet, Ülkü Ocakları, Türk Dili Dil ve Edebiyat (TDK), Köprü Türkü, Yeni Düşünce, Çukurova Sanat, Bekir Abi, Gül Dalı, Çıngı, Kumru, Edebice, Redif, Çağrı, Kutlu Sesleniş, Birdenbire, VatanBir, İzzetli Genç Kalemler, Sanat Sokağı, Birliğe Çağrı, Her Telden, Diyanet Çocuk, Bilimin ve Aklın Aydınlığında Eğitim, Kardeşlik (Bağdat, Irak), Kerkük Feneri, Kalgay (Kırım), Köprü (Üsküp, Makedonya), Bahçe (Üsküp, Makedonya)*'dir. Bunların yanında *Kaspi (Bakü, Azerbaycan), Yeni Balkan (Makedonya), Ortadoğu, Yeniçağ, Tercüman, Türkiye Gazetesi, Kırgız Devlet Gazetesi, Yozgat İleri Gazetesi, Kastamonu Beyaz Haber, Gemerek Gündem* gibi gazetelerde de yazıları, şiirleri yayımlanmıştır.

TÜKSOY, TİSAV (Türkiye ve Türk Dünyası İktisadi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı), TÜRK KIZILAYI, TÜRK EĞİTİM-SEN, TÜRKAV, TÜRKSAV ve İLESAM gibi Sivil toplum kuruluşlarına üye olan Kenan Çarboğa'nın yayınladığı 12 kitabı bulunmaktadır.

1. *Süt Rengi Düşler* (Bizim Büro Yayınevi, Ankara, 2006),
2. *Az Kaldı* (Berikan Yayınevi, Ankara, 2008),
3. *İpek Yolunun İncisi* (Komisyon, 2012),
4. *Korkutname* (Elips Yayınları, Ankara, 2015,),
5. *Muştu* (Berikan Yayınevi, Ankara 2015),
6. *Alikul Osmanov* (Türksoy, Ankara 2015),
7. *Şiir Dilinde Nasreddin Hoca Hikâyeleri* (Elips Yayınları, Ankara, 2016),
8. *Çocuklar Çiçek Açtı* (Berikan Yayınları, Ankara, 2016,)
9. *Ya Kıyam Et Ya Kıyamet* (Berikan Yayınları, Ankara, 2017,),
10. *Geleneksel Türk Zekâ Oyunları Öğretimi* (Berikan Yayınları, Ankara, 2017),
11. *Köklerden Kanatlara Kadar* (Editör, Bursa Türk Ocakları Yayınları, 2018),

Büyük Göç (Editör, Türkiye-Kırgızistan, Bişkek, 2017).

Bu çalışmamızda tanıtmaya çalıştığımız Kenan Çarboğa, Türkçeyi ustalıkla kullanan bir şairimizdir. Destan, tarihi derin geçmişlere sahip milletlerde olur. Milletin bağrından çıkan şairler vuku bulan

*Yayımlandığı yer: *Kültür Çağlayanı*, S. 54, Ocak-Şubat 2019, s. 20-22.

hadiseleri derin coşku ve heyecanla dile getirirler. Böylelikle yapma destanlar vücuda gelir. Romalı şair Vergilius (M.Ö.70-19)'un Truva'yı Yunanlıların almalarını anlattığı *Aeneis*'i; İtalyan şairi Ludovico Ariosto (1474-1533)'nun Hıristiyanlık-İslâmiyet çarpışmasını konu ettiği *Orlando Furiosso* (Çılgın Orando) adlı eseri; Haçlı seferlerini destan dili ile anlatan İtalyan şairi Torquato Tasso (1544-1595)'nun *Gerusalemme Liberata* (Kurtarılmış Kudüs) kitabı; Fransız düşünür ve şairi Voltaire (1649-1778)'in XVI. yüzyıldaki din ve mezhep savaşlarının anlattığı *Henriade*'si; İngiliz şair John Milton'ın Tanrı'ya isyan eden Şeytan'ın insanlara açtığı savaş ve mücadelelerini tasvir ettiği *Paradise Lost* (Kaybedilmiş Cennet) adlı eseri; Alman şairi Klopstock'un Hz. İsa'nın dinini yayarken çektiği sıkıntıları anlattığı *Massias*'i; Portekiz şairi Camoes'in, Portekizlilerin yaptıkları keşifleri konu edinen *Lusidas* adlı destanı en meşhur yapma destanlardandır.

Bu çerçevede, Türk edebiyatında da cumhuriyet sonrası şairleri bu hususta duyarsız kalmamış duygu, düşünce, inanç ve destan ruhunu aksettiren eserler vücuda getirmişlerdir. Epope / destan şairleri söz konusu olduğunda aşağıda şairler ve eserleri akla gelir.

Türk Edebiyatında da şu eserler yapma destanlardan sayılır:

Fazıl Hüsnü Dağlarca- *Üç Şehitler Destanı* (1949),

Basri Gocul- *Türk Millî Destanında Oğuzlama* (1951),

Haluk Nihat Pepeyi- *Millî Mücadele Destanı* (1963),

Mustafa Nihat Sepetçioğlu- *Yaratılış ve Türeyiş Destanı* (1965),

Behcet Kemâl Çağlar- *Battal Gazi Destanı* (1968),

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu- *Malazgirt Destanı* (1973).

Kenan Çarboğa da Dede Korkut Boylarını manzumeleştirdiği ve yayıma hazır olan Korkutnamesi ile destan şairleri kervanına katılmayı hak etmiş bir şairdir. Zengin Türkçesi, akıcı üslubu ve konuya vukufiyeti yönüyle her türlü takdirin ötesinde bir başarı sağlamıştır. Aynı Çarboğa, coşkun ses, ahenk ve müzikle okuyucuyu kendisine bağlamasını, onu alıp asırlar ötesinin canlı hayatına götürmeyi başarmış bir şairimizdir. Gerek "Korkutname" gerekse "Oğuz Nestanı" ile millî destan kapısını ardına kadar dayamış; XXI. yüzyıl destan şairleri arasında yer almaya hak kazanmış; varlığıyla iftihar edeceğimiz değerli bir şairdir. Kültürümüz için hayırlı olsun. Kendisine böyle iki muazzam eser kazandırdığı için teşekkür ediyoruz.

Tarihimizde, nice şeref levhası destanlaştırılmayı ve şairlerini bekliyor. Çarboğa, bu çalışmasıyla bunun da üstesinden gelebilecek kabiliyette, azimde ve yaştadır. Böylelikle kendimizi, üzerine böyle vazife yüklemek gibi bir hakka da sahip görüyoruz. Allah azmini ve gayretini daim eylesin.

OĞUZ KAĞAN DESTANI

Destan çağlarından bir rüzgâr esti
Rüzgârlar adeta nefes nefesti

Alını akıtmalı atlar koşarken
Sarp dağları bengi sular aşarken

Mavi göğün altında
Kavi göğün altında

Ötelerden ses geldi
Atalardan ses geldi

"Olsun!" dediler
"Gülsün!" dediler

Bu hâl onun resmiydi

Hayalîydi, ismiydi

Gelince umut, neşe
Sevindiler peş peşe

Mutlu günlerden bir gün
Kutlu günlerden bir gün

Aydınlandı gözleri
Işık doldu, renk doldu
Ay Kağan'ın o gün bir
Erkek evladı oldu

Gök mavîydi çehresi
Ağız kızıl ateşti
Simsiyah saç, kaşı
Görklü geceye eşti

Gözleri al al idi
Kaşları hilâl idi

Güzeldi perilerden
Güzeldi dirilerden

Alımlıydı
Çalımlıydı

Bu oğlan anasını bir kez emip bıraktı
Bu oğlanın hâlleri çocukluktan ıraktı

İstemedi bir daha anasını emmeyi
Ansızın dile geldi ekmek deyi, aş deyi
Çiğ et, kırmızı istedi
Kırmızı içip et yedi

Daha kırk günlük iken
Yürüyüp oynar oldu
Damarında asil kan
Volkandan kaynar oldu

Soyu yiğit oğlanın
Boyu söğüt oğlanın

Ayağı öküz ayağı
Beli kurdun beliydi
Omzu samur, düşü ayı,
Gönlü hırçın, deliydi

Kıl kaplıydı her yeri
Yoktu eşi, benzeri

Yılkı sürüsü güdüp binerdi cins atlara

Sadağını doldurup dağları yara yara

Av avlardı, kuş kuşlardı
Daha nice iş düşlerdi

İşte böyle bir zaman
Gâhi güzel gâh yaman

Günler, geceler geçti
Yıllar yıllara göçtü

Oğuz da büyüyüp bir yiğit oldu
Yahşiden de yahşi er yiğit oldu

O zaman onun yurdunda!
Yüce dağların ardında

Sınırı bilinmez bir orman vardı
İçinde sayısız ırmak akardı

Orada yaşardı nice kuş, hayvan
Av ile doluydu, doluydu her yan

Ama korkunç bir canavar
Yaşıyordu bu ormanda
İnsanları, hayvanları
Yutardı tuttuğu anda

Sürülere saldırıp atları parçalardı
İnsanları yiyerek etrafa korku sardı

Bu büyük canavarın korkusundan, şerrinden
Halk çaresiz beklerdi, kötü çıktı gün günden

Oğuz ise büyüyüp bir er oldu o zaman
Öyle bir yiğitti ki yiğitlerden pek yaman

Oğuz, bu caniyi
Görmek istedi
Saldırıp üstüne
Varmak istedi
Kılıçla başını
Vurmak istedi
Leşini toprağa
Sermek istedi
Canavarı yere
Karmak istedi

Kargı, kılıç, kalkan, ok,
Sert yay alıp yanına
Oğuz Han canavarın
Varmıştı ormanına

Ormanda bir geyiği avlayıp hemen kesti
Bir söğüt çubuğuyla bağlayıp dala astı

Tuzağı hazır edip
At koşturdu evine
Daha tan ağarmadan
Ormana döndü yine

Hızla vardı Oğuz Han
Baktı, gördü Oğuz Han

Olduğu gibi yutmuş
Geyiği bu canavar
Ortalıkta geyiğin
Ne eti ne tüyü var!

Bu işin üzerine
Han, geyiğin yerine

Baştan aşağı astı bir ayıyı tutarak
Hanlık kuşağı ile sıkı düğüm atarak

Sonra evine döndü
Güneş tam battığında
Yattı, erden uyandı
Tan vakti çattığında

Oğuz Han beklemeden
Ormana sürüp vardı
Bağladığı ayının
Yerinde yeller gördü

Sinirlendi bu işe
Bağırdı dağa, taşa

Bu kez ağaç dibine diz kırıp çöktü Oğuz
Canavarı bekleyip yoluna baktı Oğuz

Siper etti kalkanı
Gözetlerdi her yanı

Bir zaman sonra
Toz duman sonra

Canavar vardı
Oğuz'u gördü
Bütün gücüyle
Kalkana vurdu

Oğuz Hânı sarımadı canavarın vuruşu
Bir kıl karcık bile değişmedi duruşu

Hiddetlendi canavar
Oğuz Han da çıldırdı
Kargısını saplayıp
Canavarı öldürdü

Hemen kesti başını
Sürükledi leşini

Bu başsız canavarı
Bu eşsiz canavarı

Ormanın dışına attı
Han dönüp evine gitti

Geçince hayli süre
Yöneldi aynı yere

Oğuz, leşin başında ibretlik şeyler gördü
Bir sungur canavarın bağırsağını yerdı

Bunu gören Oğuz Han
Gazaba gelip o an

Yayı kurup ok attı
Ok sunguru yok etti

Başını kesti kuşun
Düşünüp durdu yine
İrdeledi durumu
Dedi kendi kendine:

*Canavar avları tuttu
Ayıyı, geyiği yuttu*

*Çünkü güçlüydü onlardan
Zor, avı düşürür yardan*

*Kargımla geldi sonu
Vurup öldürdüm onu*

*Başını yarıp girdi
Çünkü kargım demirdi*

*Ama bitmedi ibret
Ortalıkta üleş, et*

*Canavarın leşini sungur yiyip kaldırdı
Canavar yiyen kuşu okla yayım öldürdü*

*Çünkü ok ile yayım
Bakırdan yapılmıştı*

*Sungur kuşu ok ile
Yayıma kapılmıştı*

Geçti günler, geceler
Göçtü ulu kocalar

Yine günlerden bir gün
Oğuz ormana vardı
Ellerini kaldırıp
Hak Tanrı'ya yalvardı

Derken böyle bir anlık
Bastı yeri karanlık

Oğuz şaştı bir süre
O anda gökten yere

Mavi bir ışık aktı
Aydan, gündend parlaktı
Mavi ışık inince
Oğuz kalkıp yürüdü
O ışığın içinde
Güzel bir kız var idi

Tek başına dururdu ışığın ortasında
Korkusuz otururdu ışığın ortasında

Çoban Yıldızı gibi
Başında bir ben vardı
Gözleri kamaştırır
Parıl parıl parlardı

Öyle güzeldi ki kız
Ne güneş ne de yıldız

Ona eş olamazdı
Yanına gelemezdi

Farklıydı bu kız
Görklüydü bu kız

Kız gülünce gök gülerdi, ağlasa gök ağlardı
Yüzüne gölge düşünce gökler kara bağlardı

Oğuz kızı görünce
Kıza gönül verince

Aklı başından gitti
Gönlü peşinden gitti

Vuslata koştu hızla
Sevdi, evlendi kızla

Kız gebe kaldı ondan
Gebeydi Oğuz Han'dan

Günü, gecesi dolunca
Ayı, günü tam olunca

Kızın gözü aydınlandı
Gözlerinde ateş yandı

Doğurdu üç erkek çocuk
Bağırdı üç erkek çocuk

Törelere uydular
Adlarını koydular

"Gün!" dediler birinciye
İkinciye "Ay!" dediler
Üçüncüye "Yıldız!" deyip
Tüm obaya söylediler

Övündüler böylece
Sevindiler böylece

Günler tez gelip geçti
Bahar güz olup geçti

Oğuz da bu günlerde
Kalkıp ava çıkmıştı
Gür ormanın içinde
Ok salıp yay çekmişti

Gezip durdu Oğuz Han
Bir göl gördü Oğuz Han

Gölün güzelliğini
Hayretle süzüyordu
Bu gölün ortasında
Bir ağaç uzuyordu

Ağacın kovuğunda
Bir kız vardı dupduru
Gözleri göklerden gök
Bakışları dipdiri

Kız durmuştu kovukta
Oturmuştu kovukta

Irmak dalgası gibi dalgalıydı saçları
Gâh karanlık gâh parlak, gölgeliydi saçları

Öyle güzeldi ki kız

Ne ay ne gün ne yıldız...

Dişi inci gibiydi
Parlıyordu ağızda
Bu güzellik aklını
Bırakmadı Oğuz'da

Yeryüzünde yaşayan
Gerçi kim olsa derdi
İnsanlar bir ağızdan
Şu sözleri söylerdi:

Ah, ah biz ölüyoruz!
Eyvah, biz ölüyoruz!
Deyip bağırdılar
Aşkla çağırıldılar

Acı kımız olurdu tatlı sütken her biri
Bu kıza dayanmazdı yiğit biri, er biri

Oğuz tutuldu ona
Od düştü Oğuz Hân'a

Yüreği yandı aşkla
Deliye döndü aşkla

Kızın nazını yendi
Kızı sevdi, evlendi

Günler, geceler sonra
Gözü parladı kızın
Doğurdu üç oğlanı
Özü parladı kızın

Birinci "Gök", ikinci "Dağ"
Üçüncüye "Deniz" diye
Üç kutluca ad koydular
Bu üç çocuğa hediye

Ondan sonra Oğuz Han şölen verdi, toy yaptı
Buyruğunu bildirip halkı derdi, toy yaptı

Çağırılan, çağrılmayan
Birbirine deyip geldi
Oğuz Hân'ın davetini
Bütün budun duyup geldi

Kırk masayla, kırk sıra
Kurulmuştu ortaya
Tepeleme kımız, et
Serilmişti ortaya
Türlü aşlar, tatlılar

Sürülmüştü ortaya

Halk bolca yedi, içti
Sevince kapı açtı

Toydan sonra Oğuz Kağan
Kalkıp buyruk eyledi
Hem beylere, konuklara
Şu sözleri söyledi:

*Ey beylerim, ey budunum!
Bu sözleri duy budunum!
Ben sizlere oldum kağan
Yerde bozkurt, gökte doğan*

*Elde yayla kalkan olsun
Tamga; talih, nişan olsun
Saldırınca cenk yerinde
Bozkurt sesi uran olsun
Göğü delsin demir cıda,
Cıdalardan orman olsun
Dolup taşsın av yerleri
Av yerleri kulan olsun
Bu deniz, müren az gelir
Daha deniz, müren olsun
Gün tuğ olsun, gök de çadır
Tanrı Türk'e yâran olsun*

Bunu dedikten sonra
Oğuz Han buyruk etti
Buyruklarla elçiler
Dört bir tarafa gitti

Oğuz'un buyruğunu
Tez öğrendi dört bir yan
O buyrukta dünyaya
Şöyle dedi Oğuz Han:

*Ben Uygur'un kağanıyım
Han Uygur'un kağanıyım*

*Kaçansam Uygur'a madem
Acuna da kağanım hem*

*Bana itaat edin
Baş eğip dostluk güdün*

*Kim sözümü dinleyip
Buyruğumu anlayıp*

*Ağzıma bakar ise
Boynunu büker ise*

*Onun hediyesini
Kabul edip alırım
Yaşadıkça dünyada
Kendime dost bilirim*

*Kim benim buyruğumu
Dinlemezse, duymazsa
Gönderdiğim buyruğa
Baş eğip de uymazsa
Öfkeyle dolup
Gazaba gelip*

*Onu düşman bellerim
Ona çeri yollarım*

*Baskın yapıp astırırım
Yerinde yel estiririm*

*Oğuz'un bu sözleri
Söylediği zamanda
Altun Kağan isimli
Kağan vardı sağ yanda*

*Oğuz Hân'a elçiyle
Altın, gümüş gönderdi
Mücevherler, yakutlar
Eşsiz eşyalar verdi
Vergisiyle malını
Onun yoluna serdi*

*Oğuz ile dost olup
Gösterdi saygısını
Belli etti her zaman
Bağlılık duygusunu*

*Yine aynı çağlarda
Oğuz'un sol yanında
Urum Kağan yaşardı
Çerisi bol yanında*

*Şehirleri çok idi
Halkı zengin, tok idi*

*Komşuyken Oğuz Hân'a
Dostluk etmezdi ona*

*Buyruğunu duymazdı
Buyruğuna uymazdı*

*Dinlemezdi sözünü
İzlemezdi izini*

Oğuz'a asi çıktı
Ayrıksı sesi çıktı

Oğuz buna kızınca
Düşünmedi uzunca

Urum Kağan'ı
Basmak kastıyla
Başını dala
Asmak kastıyla

Asker saldı üstüne
Tuğ kaldırıp yürüdü
Gün görmemiş kargılar
Gökyüzünü bürüdü

Kırk gün sonra Oğuz Han
Ulaştı Muz Dağı'na
Çadırını kurdurup
Uzandı otağına

Derin sessizlik oldu
Yattı, uykuya daldı

Ertesi gün tan ışıırken
Usul usul gün ışıırken

Oğuz'un çadırına
Parlak bir ışık girdi
O ışığın içinde
Gök tüylü bir kurt gördü

Koskocaman erkek kurt
Yeleleri gök renkli
Gömgök tüyü parlarken
Gökyüzüyle ahenkli

Dile geldi, söyledi
Oğuz'a şöyle dedi:

*Ey Oğuz! Ey, ey Oğuz!
Duy sözümü, duy Oğuz!*

*Sen Urum üstüne varmak istersin
Onları yok edip kırmak istersin*

*Ben de senin hizmetinde
Gitmek isterim
Düşmanına birden hücum
Etmek isterim*

Bunu deyip kurt kayboldu
Oğuz'un gözleri doldu

Durup kaybetmedi zaman
Çadırı toplattı hemen
Yükler çekildi
Yola çıkıldı

Ordu hızla giderken
Taşları toz ederken

Atını sürdü Oğuz
Yetişip gördü Oğuz

Çerisinin önünde gök yeleli bir kurdu
Takip edip giderdi ardı sıra tüm ordu
Yollar, dağlar aşarak bir rehber edasıyla
Nice günlerden sonra gök yeleli kurt durdu

Durdu Oğuz Han bile
Durdu çerisi ile

Burada bir ırmak vardı
Büyüktü, deniz kadardı

İtil Müren denilen
Bu ırmağın yanında
Kara bir dağ var idi
Tam da onun önünde

Karıştı iki ordu
Vuruştı iki ordu

Sonunu bile bile
Kargı, kılıç, ok ile

Çeriler arasında
Yaman vuruşma oldu
Bunu gören milletin
Kalbine kaygı doldu

Öyle yaman oldu ki
Bu vuruşma, bu savaş
İtil Müren kıpkızıl
Kan aktı yavaş yavaş

Oğuz Kağan kazanınca
Urum Kağan kaçıp gitti
Korkusundan aceleyle
Her şeyinden geçip gitti
Kağanlığı, hazinesi,
Halkı elden uçup gitti

Oğuz, elinden aldı savaşla tüm varını
Alıp yurduna kattı Urum'un diyarını
Ganimetle doldu her yan
Altın, gümüş oldu her yan

Urum Kağan'ın bir de
Vardı erkek kardeşi
Adı Uruz Bey idi
Cenkte yoldaşı, eşi

Vuruş devam ederken
Cenkte başlar giderken

Uruz Bey oğlunu dağın başına
Gönderdi oradan yalnız başına

Saldığı şehir
Hem dağ hem nehir

Derin ırmaklarla sarılmış idi
Sağlam kalelerle örülmüş idi

Gönderirken oğluna
Uruz öğüt eyledi
Oğlunu tembihleyip
Ona şöyle söyledi:

*Şehri korumak gerek
Sarıp bürümek gerek*

*Gelen düşmanı okla
Sen şehri bize sakla*

*Savaş bittiği zaman
Sen yanıma gel hemen*

*"Ok gibi atıl!" dedi
"Bizlere katıl!" dedi*

Oğuz tam da bu sıra
Düşmanı kıra kıra

Meydanda yok etmişti
Zaferi hak etmişti

Ordusunu yürütüp
Hemen bu şehre vardı
Dört taraftan kuşatıp
Oğuz Han şehri sardı

Şehri sarp dağlı

Uruz'un oğlu
Bu durumu görünce
Altın, gümüş gönderdi
Oğuz Han'a emsalsiz
Mücevher, yakut verdi

Dedi Oğuz Kağan'a:
Kalpten bağlıyım sana

*Sen benim kağanımsın
Sen hânım, kağanımsın*

*Babam bana bu Şehri
Korumam için verdi
Savaş bitene kadar
Sakla diye gönderdi*

*Cenkten sonra yanına
Gitmemi istiyordu
Şehri kendine teslim
Etmemi istiyordu*

*Sana başkaldırdıysa
Benim bunda suçum ne?
Han babam ıldırđysa
Benim bunda suçum ne?*

*Ben senin buyruğunu
Yerine getirmeye
Verdiğin her yumuşu
Anında bitirmeye*

*Hazırım
Nezirim*

*Bizim sevincimiz senin sevincin
Bizim vncmz senin vncn*

*Bizim soyumuzun kökü sendendir
Senin ağacının meyvesindendir*

*Tanrı sana g vermiştir
Kut nakışlı ta vermiştir*

*Ben de başımı veririm
Seni kağanım görürüm
Vergi veririm dostlukla
Senin izinde yürürüm*

Böyle deyip baş eğdi
Talihine gün doğdu
Oğuz Kağan yiğidin

Beğenince sözünü
Gülümsedi yüzüne
Gülümsetti yüzünü

Dedi: *"Ey yiğit!
Asil, bey yiğit!"*

*Bana çok altın saldın
Şehri saklamış oldun!"*

Bu yüzden Oğuz ona
"Saklap" adını koydu
Ona koyduğu adı
Koskoca acun duydu

Dostluk gösterdi Oğuz
Pek kıymet verdi Oğuz

Ondan sonra çerisini
Alıp yürüdü yine
İtil ırmağı bu kez
Yine geldi önüne

İtil büyük ırmaktı
Bilmediği durmaktı!

Oğuz kıyıya varınca
Coşkun ırmağı görünce

"İtil suyunu nasıl geçeriz?" diye sordu
"Suya düşmeden nasıl göçeriz?" diye sordu

Uluğ Ordu Bey adlı
Bir bey vardı çeride
Bu pek akıllı, yiğitti
Kalmaz idi geride

Uluğ Bey beklemeden
İrmağa doğru vardı
İrmağın kıyısında
Çok sık ağaçlar gördü

Ağaçları, dalları
Hızlıca kesti, biçti
Kendine bir sal yapıp
Hemen karşıya geçti

Sevindi Oğuz Kağan
Övündü Oğuz Kağan
Gülüp dedi: *"Sen burada iyi ol!
Sen buranın Kıpçak denen beyi ol!"*

Orada da durmadılar
Buna lüzum görmediler

Yürüyüp gittiler yine
Oğuz Kağan baktı öne

Gök yeleli, gök tüylü
Erkek kurt oradaydı
Türk töreli, Türk huylu
Erkek kurt oradaydı

Kurt dedi: *“Oğuz şimdi
Çerinle atlan yürü
Ben önde kılavuzum
Haydi, kanatlan yürü!”*

Oğuz, tan ağarınca
Gördü ki kurt öndedir
Çeriler arkasında
Kurtla aynı yöndedir

Kurt, Oğuz’u mutlu etti
Sevindi, ileri gitti

Gitti kutlu orduyla
Gök yeleli kurduyla

Oğuz Kağan bir alaca
Aygır ata binerdi
Aygır ata tüm yüreği
Ata ata binerdi

Yine o ata binmişti
Molada attan inmişti

At, bu mola yerinde
Eyeri üzerinde

Gözden kayboldu
İzden kayboldu

Kaçıp gitti at
Sanki yitti at

Orada bir ulu dağ
Vardı, öyle bembeyaz
Karı, buzu bitmezdi
Hem kış günü hem de yaz

Buz Dağı derlerdi bu yüzden ona
Nimeti pek boldu soğuktan yana!

Oğuz'un aygırı da
Buz Dağı'na gitmişti
Bu ayrılık Oğuz'a
Çok ezalar etmişti

Oğuz böyle yaslıyken
Dumanlıyken, isliyken

Çerinin içinde bir yiğit vardı
Ne Tanrı'dan ne şeytandan korkardı

Dayanırdı yürüyüşe, soğuğa
Çekip gitti o bembeyaz doruğa

Dokuz gün sonra geldi
Yedeğinde aygırla
Oğuz'a muştı oldu
Yedeğinde aygırla

Buz Dağı çok soğuk, kar olduğundan
Soğuktan da soğuk yer olduğundan

Beyin her tarafı kardı
Bembeyaz bir örtü vardı

Kardan adam gibiydi
Nurdan adam gibiydi

Sevinçle güldü Oğuz
Çok mutlu oldu Oğuz

Dedi: "Sen bu çevredeki
Beye, ere baş olasin
Adın kalsın kıyamete
Adın Karluk'tur bilesin!"

Ona mücevher, hazine
Bağışlayıp Oğuz yine

İleri gitti
Bey, çeri gitti

Oğuz giderken yolda
Bir ev fark etti solda

Yaklaştı büyük eve
Ev benzerdi bir deve

Duvarları altından
Penceresi gümüşten
Çatısı demirdendi
Sanki çıkmıştı düştten

Kapalıydı kapısı
Anahtarı kayıptı
Bu kapalı yapıyı
Açamamak ayıptı

Elinden her iş gelen
Bir er vardı çeride
Adı Tömüdü Kağul
Ustadan ileride

Oğuz buyurdu ona:
Buyruğum şudur sana:

*Kilitli kapıyı burada kal, aç!
Açılmaz yapıyı burada kal, aç!*

*Açıp yürü ardıma
Çabuk yetiş orduma*

Bundan dolayı ona
Kalaç adını koydu
Devam etti yoluna
Gök tüylü kurda uydu

Ordusuyla beraber
Atlı, yayan, kağan, er

Hayli gittikten sonra
Yürümedi kurt durdu
Oğuz da yürümeyip
O yere çadır kurdu

Bir otsuz, çorak yerde
Hayattan irak yerde

Kıl çadırlar kuruldu
Kilim, sayvan serildi

“Çürçet!” denilen ülke
Adı anılan ülke

Büyük yurttu, büyük millet
Her yanı mücevher, ziynet

Öküz, at, buzağı çoktu
Altın, gümüş dağı çoktu

Çürçet halkıyla kağanı
Karşı geldi Oğuz Hân'a
Tez zamanda hazırlanıp

Ordu saldı Oğuz Hân'a

Vuruş tokuş başladı
Kılıç, kargı işledi

Ok ile kılıç ile
Vuruştı iki ordu
Zafere ermek için
Yarıştı iki ordu

Üstün geldi Oğuz Kağan
Galip oldu Oğuz Kağan

Yendi Çürçet kağanını
Başını kesip öldürdü
Çürçet halkını tez vakit
Buyruk altına aldırdı

Bu savaşın sonunda
Kanın, yaşın sonunda

Sayısız mal, mücevher
Alındı, doldu her yer

Oğuz'un çerisine
Büyük ganimet oldu
Bunları taşımaya
Katır, öküz az geldi

Oğuz'un ordusunda
Hünerli bir er vardı
Barmaklığ Çosun Billig
Bu ad ile yaşardı

Becerikli bu usta
Düşünüp bu hususta

Bir kağrı yaptı hemen
Tüm malları yükledi
Cansız nice nesneyi
Üzerine ekledi

Başına da katır, at,
Öküz koşup götürdü
Canlı mal cansızları
Menziline yetirdi

Şaşıp kaldı görenler
İşe akli erenler

Benzeterek bunlara

Çekiç, taş vura vura

Daha çok kağrı yaptı
Kağrılarla yol tepti

Bunlar, kağrılar giderken
"Kanga!" diye ses ederken

Onun için bu nesneye
Kağrı adını koydular
Konulan bu ismi beyler,
Hanlar, çeriler duydular

Oğuz, kağrıları gördü
Kahkahayla güldü, durdu

Dedi: "Kanga, kanga ile
Canlı cansız taşıdı
Kangaluğ sana ad olsun
Bu adla bahtın ışıdı!"

Onları bıraktı Oğuz
Seller gibi aktı Oğuz

Gök yeleli, gök tüylü
Erkek kurtla beraber
Sind, Tangut, Şam'a doğru
Sürüp vardı kağan, er

Nice cenklerden sonra
Aldı bu yerleri de
Öz yurduna ekledi
Kentleri, surları da

Çoğalttı uyruğunu
Yürüttü buyruğunu
Düşünce bozkurt öne
Oğuz durmadı yine

Aşağı yönde Barkan
Denilen bir yurt vardı
Bu yurt varlıklı, sıcak,
Avı, kuşu bol yerd

Altın, gümüş, mücevheri
Çok idi
Halklarında beyaz bir kul
Yok idi

Hep karaydı yüzleri
Kapkaraydı yüzleri

İşbu yerin kağanı
Masar denen kişiydi
Atlandı Oğuz Kağan
Savaş onun işiydi

Sürdü Masar Kağan'a
Vardı Masar Kağan'a

Çok yaman vuruşma oldu
Oğuz Kağan üstün geldi

Kaçıp kurtuldu Masar
Kalmadı ondan eser

Oğuz onu da bastı
Burcuna bayrak astı

Yurdu kattı yurduna
Sürüp gitti yurduna
Sayısız at, altınla
Varıp yetti yurduna

Hasmı kaygılandı, dostu sevindi
Dostu olmayanlar yandı, dövündü

Bu işler olduğu anda
İyi günde, kötü günde

Geri durmadan
Ara vermeden

Oğuz'un her anında
Oğuz'un hep yanında

Aksakallı, ak saçlı
Bir ulu koca vardı
Hem akı, anlayışı
Yüce dağlar kadardı

Doğruydu özü, sözü
Kardan beyazdı yüzü

Oğuz'a vezir idi
Emrine hazır idi

O yüce erin
O koca erin

Adı Uluğ Türük'tü
Uykuda bir düş gördü
Bir altın yay, üç tane ok
Okları gümüş gördü

Gün doğudan gün batıya
Uzanmıştı altın yay
Kuzeye de üç gümüş ok
Giderdi alay alay

Uykudan uyanınca
Vardı Oğuz Kağan'a
Düşünde gördüğünü
Bir bir anlattı ona

Dedi: "*Oğuz Kağan'ım
Yoluna feda canım*"

*Hoş olsun hayat sana
Yurduna dirlik dolsun
Gök Tanrı'nın düşümde
Verdiği gerçek olsun
Tanrı, bütün dünyayı
Nesline miras kılsın!"*

Oğuz, Uluğ Türük'ün
Sözlerini dinledi
Beğendi öğütleri
Hisselerini anladı

Ertesi gün er vakitte
Hazırlığı bitirtti
Büyük, küçük oğulları
Buyruk salıp getirtti

Onlara dedi: "*Benim
Av diliyor av canım!*"

*Kocadığım için
Gidemiyorum
Gönlümce bir av
Edemiyorum*

*Gün, Ay, Yıldız! Gün doğuya sürün siz
Gök, Dağ, Deniz! Gün batıya varın siz!"*

Bu buyruk üzerine
Herkes sürdü yerine

Üç tanesi tan yönüne vardılar
Üç tanesi tün yönüne vardılar

Gün, Ay, Yıldız av avlayıp kuş vurdu
Av sonunda yolda altın yay gördü

Getirip verdiler Oğuz Kağan'a

Götürüp verdiler Oğuz Kağan'a

Oğuz sevinip güldü
Bu yayı üçe böldü

Dedi: "Büyük oğullarım!
Kurtlarım, çınar dallarım!"

*Bu yay sizlerin olsun, göğe kadar ok atın
Hasma karşı bir olup yağmur gibi çok atın!"*

Gök, Dağ, Deniz gün batıda
Av avlayıp mutlu oldu
Kuş kuşlayıp dönüyorken
Yolda üç gümüş ok buldu

Oğuz'a alıp geldiler
Sevinçle dolup geldiler

Oğuz sevindi buna
Pay etti üç oğluna

Dedi: "Küçük oğullarım!
Sizler varken kalmam yarım!"

*Okları size verdim
Sizlere layık gördüm*

*Yay ki okları attı
Tozu dumana kattı*

*Siz de oklar gibi olun!
Her daim hedefi bulun!"*

Oğuz, kaybetmeden bir lahza zaman
Büyük kurultayı topladı hemen

Herkesi çağırdı, herkesi derdi
Buduna emsalsiz bir şölen verdi

Yiyip içti misafirler
Sohbet açtı misafirler

Oğuz, büyük otağına kuruldu
Büyük otağ her taraftan görüldü

Otağının sağına kırk kulaçlık bir direk
Dikip bunun başına bir altın tavuk koydu
Ak bir koyun bağlayarak sağına
Kırk kulaç bir direği sol yanına dikerek

Gümüştten bir tavuğu üstüne tamga saydı
Kara koyun bağladı ayağına

Sağ yanına Bozoklar
Üçoklar sol yanına
Oturunca Oğuz'un
Canlar geldi canına

Kırk gün, kırk gece
Yendi, içildi
Kırk gün, kırk gece
Neşe saçıldı

Ondan sonra Oğuz Kağan
Üleştirdi yurdunu
Oğulları arasında
Bölüştürdü yurdunu

Dedi: "Ey oğullarım!
Yiğit, bey oğullarım!

Çok yaşlandım ben artık
Sayısız kez savaştım
Çok ok attım kargıyla
Aygırla yollar aştım

Düşmanları ağlatıp
Dostlarımı güldürdüm
Bayrağımı, tuğumu
Daim göğe kaldırdım

Gök Tanrı'ya ben canımı adadım
Gök Tanrı'ya ben borcumu ödedim

Sizin olsun, sizin yurdum
Sizi de yurduma verdim!"

----- 0 -----